

บทที่ 4

การบริหารแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

1. ความเป็นมา ¹

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2536 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2536 นับเป็นกระทรวงลำดับที่ 15

ตาม “หมวด 9 ทวิ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” ของพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า

“มาตรา 22 ทวิ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารแรงงาน การจัดหางาน การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาฝีมือแรงงาน การสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และการประกันสังคม

มาตรา 22 ตริ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (1) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) กรมการจัดหางาน
- (4) กรมประชาสัมพันธ์
- (5) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- (6) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- (7) สำนักงานประกันสังคม”

¹ สำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, พ.ศ. 2538

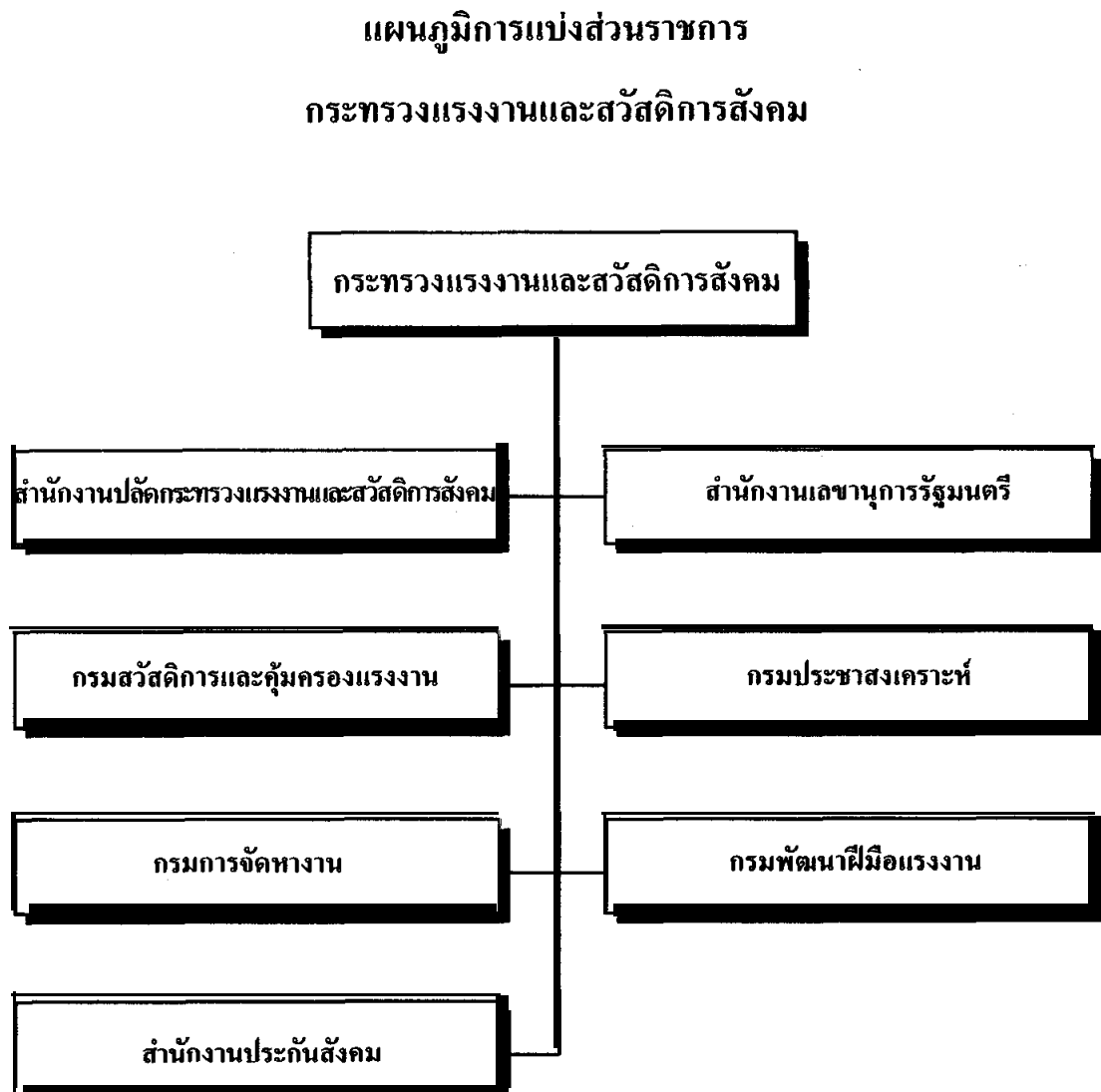
2. ภารกิจ หน้าที่

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุหน้าที่การรับใช้สังคมและประชาชนตามภาระหน้าที่ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีงานทำอย่างทั่วถึงและมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพตามสถานะของตนในภาวะเศรษฐกิจและสังคมขณะนั้น
2. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีศักยภาพในการผลิตและบริการ
3. เสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันในชีวิตการทำงานแก่ผู้ใช้แรงงาน
4. คุ้มครองแรงงานให้ได้รับความเป็นธรรมในสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน
5. เสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานแก่ผู้ใช้แรงงาน เพื่อสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของชาติ
6. จัดระบบการประกันสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองอย่างกว้างขวางของกองทุนประกันสังคม
7. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง เพื่อสร้างสันติสุขในวงการแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต รวมถึงส่งเสริมการรวมกันเป็นองค์กรแรงงาน
8. สงเคราะห์ พิ้นฟูปรับสภาพ คุ้มครองสวัสดิภาพ และพัฒนาประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้เป็นพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
9. เสริมสร้างความมั่นคงทางสถาบันครอบครัวและสังคม
10. แก้ไขและป้องกันปัญหาสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของประชาชนโดยส่วนรวม
11. สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ของภาคเอกชน
12. ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแรงงาน สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์

3. โครงสร้างส่วนราชการ อัตรากำลังและงบประมาณ

1. โครงสร้างส่วนราชการ

1. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

1. อำนาจหน้าที่

1) เสนอแนะนโยบายของกระทรวง ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของรัฐมนตรี จัดทำแผนแม่บทด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ประสานแผนปฏิบัติการและเสนอแนะนโยบายในการตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปีรวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

2) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และงานคดีของกระทรวง

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงการรับเรื่องร้องเรียน และร้องทุกข์

4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

5) ประมวลวิเคราะห์ข่าวสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและผลงานของกระทรวง

6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานคณะกรรมการค่าจ้าง งานคณะกรรมการ รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ งานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ งานผู้เชี่ยวชาญพิพาทแรงงาน และงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

7) พัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการ ผู้บริหารองค์กรด้านแรงงานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม รวมทั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมและประสานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

8) ดำเนินการคุ้มครอง ดูแล ช่วยเหลือสงเคราะห์ คนไทยในต่างประเทศ และประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์และบทบาทด้านแรงงานของประเทศไทย

2. ภารกิจเร่งด่วน

1) การดำเนินงานศูนย์สารสนเทศแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้เป็นเครือข่ายระบบข้อมูล แรงงานและสวัสดิการสังคมกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งต้องให้การบริการดูแล ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ มีรายได้ เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีความมั่นคงทางสังคม การบริหารงานของกระทรวงฯ จึงต้องเกี่ยวข้องกับประชากรทั้งประเทศ จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลข่าวสารด้าน

แรงงานและสวัสดิการสังคมที่ครบถ้วน เป็นระบบเป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ สามารถสนองความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายแผนงานและมาตรการต่าง ๆ ดังนั้นกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้วางนโยบายที่จะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดระบบงานคอมพิวเตอร์ในกระทรวงฯ และได้นำเสนอแผนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้ลงมติเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538 เห็นชอบในหลักการและอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามที่กระทรวงฯ เสนอ คือให้เอกชนเข้ามาดำเนินการทั้งโครงการตั้งแต่การพัฒนาระบบงาน จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และบริหารโครงการให้ได้ข้อมูลตามความต้องการของกระทรวงฯ โดยรัฐเสียค่าตอบแทนเป็นค่าดำเนินการจากงบประมาณแผ่นดิน โดยมีวิธีดำเนินการงบประมาณและระยะเวลา ดังนี้

ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2538 ภาคเอกชนร่วมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ศึกษาวิเคราะห์ และวางแผนสำหรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในปี พ.ศ. 2539-2544

ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2539-2544 ภาคเอกชนโดยความร่วมมือของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของกระทรวงโดยจะปรับปรุงแผนงานให้เหมาะสมกับสภาวะและสถานการณ์เป็นช่วง ๆ ทั้งนี้ ให้กระทรวงรับไปพิจารณารายละเอียดร่วมกับคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ) ในการดำเนินการโครงการในระยะที่ 1 ปี 2538 กระทรวงได้อนุมัติขอบข่ายของงาน (TOR) และดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การจ้างบริษัทที่ปรึกษาเอกชนเข้ามาดำเนินการศึกษา วิเคราะห์และวางแผน สำหรับพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใน 6 ปีข้างหน้า ในวงเงินค่าใช้จ่ายประมาณ 15 ล้านบาท

ส่วนที่ 2 การจ้างศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางในการตรวจสอบการทำงานของบริษัทที่ปรึกษาเอกชนและควบคุมการดำเนินงานร่วมกับกระทรวงในวงเงินค่าใช้จ่ายประมาณ 1 ล้านบาท

2) โครงการบัตรผู้ใช้แรงงาน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีความประสงค์ที่จะจัดทำบัตรผู้ใช้แรงงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้แรงงานมีบัตรเพียงใบเดียวมาใช้ติดต่อขอรับบริการให้ครบทุกหน่วยงานในกระทรวงฯ และยังเป็นบัตรประจำตัวแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างไปจากบัตรประจำตัวที่ใช้ทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการรับทราบข้อมูลด้านแรงงานอันจะนำไปใช้ในการบริหารข้อมูลข่าวสารแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ถือบัตรสามารถรับ

บริการต่าง ๆ จากกระทรวงได้อย่างรวดเร็วเท่าเทียมกัน ในส่วนของนายจ้างสามารถทราบหรือตรวจประวัติการศึกษา การทำงาน การฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2537 อนุมัติให้ดำเนินการจ้างสถาบันการศึกษาดำเนินการศึกษารายละเอียดด้านเทคนิคและออกแบบระบบงาน โครงการบัตรผู้ใช้แรงงาน ในวงเงินงบประมาณ 1.8 ล้านบาท โดยกระทรวงฯ ได้จ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เป็นที่ปรึกษาโครงการ รับผิดชอบในการศึกษารายละเอียดด้านเทคนิคและออกแบบระบบงาน แบ่งระยะเวลาการดำเนินโครงการเป็น 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ศึกษา สำนวจสภาพการทำงานในปัจจุบัน

ระยะที่ 2 วิเคราะห์และออกแบบระบบข้อมูล

ระยะที่ 3 จัดทำรายละเอียดระบบคอมพิวเตอร์

ระยะที่ 4 จัดทำแผนหลัก (Master Plan)

ขณะนั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ดำเนินการศึกษาถึงระยะที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์และออกแบบระบบงาน และได้มีการจัดสัมมนาร่วมกับกระทรวงฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบรายละเอียดผลการศึกษา และระดมความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะของบัตรผู้ใช้แรงงาน รวมทั้งการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูลบัตรผู้ใช้แรงงาน เพื่อการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เมื่อวันที่ 6-8 กรกฎาคม 2538 หลังจากการสัมมนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะนำผลการสัมมนา มาปรับปรุงและจัดทำรายงานฉบับที่ 2 การวิเคราะห์และออกแบบระบบงาน เสนอต่อกระทรวงภายในวันที่ 14 กรกฎาคม ศกนี้

3) โครงการสำรวจแรงงานเด็ก (โครงการนำร่องจังหวัดกาญจนบุรีและอุบลราชธานี) (แผนที่ 3 ในโครงการ IPEC)

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก IPEC ในวงเงินประมาณ 53,500 เหรียญสหรัฐ ในการดำเนินการสำรวจแรงงานเด็กในครัวเรือนและสถานประกอบการโดยกำหนดให้เป็นโครงการนำร่องในจังหวัดกาญจนบุรีและอุบลราชธานี เพื่อพัฒนาและทดสอบระเบียบวิธีทางสถิติและเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจที่จะนำไปสู่การสำรวจระดับประเทศในอนาคตและเพื่อเป็นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านแรงงานเด็ก ซึ่งจะจัดจ้างสถาบันการศึกษาดำเนินการศึกษาโครงการดังกล่าว

4) โครงการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เนื่องจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จำเป็นต้องตอบสนองต่อสังคมเพิ่มมากขึ้นในขณะที่ระบบราชการประสบปัญหาข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการบริหาร เช่น ถูก

จำกัดการเพิ่มอัตราค่าจ้าง เป็นต้น จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงระบบการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีคุณภาพในการบริหารและมีความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวของเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงดำเนินการจัดจ้างสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำการศึกษาวิจัย เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารราชการของกระทรวงฯ โดยใช้งบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ จำนวน 700,208.00 บาท (เจ็ดแสนสองร้อยแปดบาทถ้วน) ขณะนี้การดำเนินงานอยู่ระหว่างการสำรวจ รวบรวมข้อมูล ซึ่งโครงการจะสิ้นสุดและสามารถนำผลสรุปและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารราชการกระทรวงฯ ได้ภายในวันที่ 30 กันยายน 2538

5) โครงการชะลอการอพยพแรงงานรอดูดูกาลเพาะปลูกใหม่ ปี 2538

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้รับอนุมัติเงินงบกลาง ปี 2538 จำนวน 264,342,600 บาท เพื่อดำเนินงานตามโครงการชะลอการอพยพแรงงานรอดูดูกาลเพาะปลูกใหม่ปี 2538 วัตถุประสงค์ของโครงการ คือให้การช่วยเหลือราษฎรในช่วงว่างงานชั่วคราว ในระหว่างรอดูดูกาลเก็บเกี่ยว โดยให้ราษฎรมีรายได้ มีงานทำในท้องที่ ไม่ต้องอพยพไปทำงานทำในเขตเมืองหรือจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีกิจกรรมภายใต้โครงการนี้ 3 กิจกรรม

- 1) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท
- 2) โครงการฝึกอาชีพแรงงานในชนบท
- 3) โครงการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบ

โครงการดังกล่าวได้เริ่มดำเนินงานทั่วประเทศพร้อมกัน ในวันที่ 15 พฤษภาคม 2538 ขณะนี้มีจังหวัดที่ได้รับงบประมาณตามโครงการจำนวน 62 จังหวัด และได้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรไปแล้ว จำนวน 63,160 คน จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ 94,252 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 (ข้อมูล ณ วันที่ 29 มิถุนายน 2538)

6) โครงการช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพผู้ประสบอุทกภัย

วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากอุทกภัยในทุกพื้นที่ ให้ได้มีงานทำและมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น รวมทั้งได้รับการพัฒนาเพิ่มทักษะด้านฝีมือ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพเป็นอาชีพเสริมได้ สำหรับกิจกรรมที่ช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อน เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประกอบด้วยโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท โครงการฝึกอาชีพแรงงานในชนบท โครงการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างมีระบบ และโครงการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงดูเด็กเล็กเฉพาะกิจ

2. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

1. อำนาจหน้าที่

- 1) รวบรวมข้อมูล พิจารณา วิเคราะห์ และกลั่นกรองเรื่องเพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอความเห็นประกอบการวินิจฉัยสั่งการของรัฐมนตรี
- 2) ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่น
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวจ้างทุกซ์ที่ได้ร้องทุกซ์ หรือร้องขอความช่วยเหลือต่อรัฐมนตรี
- 4) ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและเหตุการณ์สำคัญให้แก่รัฐมนตรี
- 5) ประสานงานเกี่ยวกับการตอบกระทู้ถามการชี้แจงญัตติหรือร่างพระราชบัญญัติ และกิจการอื่นทางการเมือง

3. กรมประชาสัมพันธ์

1. อำนาจหน้าที่

- 1) สงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนไร้ที่พึ่ง คนชรา ครอบครัวยุติธรรมโอกาสทางสังคม ตลอดจนผู้ประสบปัญหาทางสังคมทุกประเภท เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งในชุมชนเมืองและชนบท
- 2) สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย
- 3) สงเคราะห์และพัฒนาชาวเขา รวมทั้งช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินในรูปนิคมสร้างตนเอง
- 4) เสริมสร้างและพัฒนาความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและสังคม
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมภาคเอกชน
- 6) เสนอแนะนโยบาย และมาตรการ ตลอดจนกฎหมายด้านสวัสดิการสังคม และสังคมสงเคราะห์
- 7) ศึกษาวิจัยและพัฒนากระบวนการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาสังคม ที่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพประชาชน

2. การกิจเร่งด่วน

1) โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือนทั่วประเทศ

โครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและจัดเก็บข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม เพื่อเป็นฐานในการกำหนดนโยบายและการจัดการทรัพยากร ตลอดจนการประสานการปฏิบัติของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) โครงการรณรงค์ด้านการค้าประเวณี

โครงการตอบสนองนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาโสเภณีด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ และอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายไม่ให้มีโสเภณีเพิ่มตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นไป

3) โครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีในชนบท

โครงการช่วยเหลือในการประกอบอาชีพแก่สตรีและเด็กที่พ้นจากแหล่งค้าประเวณี แต่ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้ กรมประชาสงเคราะห์จึงจัดทำโครงการแนะนํา ผูกอบรมอาชีพ เสริมทักษะด้านการประกอบอาชีพใหม่ พร้อมทั้งพัฒนาฟื้นฟูสภาพจิตใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมเพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ได้ในครอบครัว ชุมชนเดิมของตนเองและประกอบอาชีพใหม่ในทางที่ถูกต้องและดีงาม

4) โครงการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

โครงการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านที่มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยดำเนินการในรูปคณะกรรมการที่มาจากชาวบ้านมีหน้าที่สำรวจ ดูแลกลุ่มที่ประสบความเดือดร้อน และผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดสวัสดิการสังคมในหมู่บ้านโดยศูนย์สงเคราะห์ฯ จะได้รับเงินอุดหนุนจากกรมประชาสงเคราะห์ศูนย์ละ 12,500 บาท ปัจจุบันได้จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์แล้วจำนวน 34,245 ศูนย์ (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2538) และจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้านภายใน ปี 2540

5) งานจดทะเบียนคนพิการ

โครงการที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เพื่อสำรวจจำนวนผู้พิการทุพพลภาพทั่วประเทศ และจัดทำเป็นทะเบียนคนพิการซึ่งจะเกิดประโยชน์ในแง่ของการเป็นข้อมูลในการจัดหางานให้คนพิการ ตลอดจนการให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ในด้านสวัสดิการสังคมการฟื้นฟูสภาพและให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ขณะนี้มีผู้มาจดทะเบียนคนพิการแล้ว 62,099 คน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2538)

6) โครงการสถานสงเคราะห์ระบบเปิด

โครงการพัฒนาหน่วยงานของกรมประชาสงเคราะห์ที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น นิคมสร้างตนเอง ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ให้เป็นสถานสงเคราะห์เปิดเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้หน่วยงานเหล่านี้ทำหน้าที่สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนทุกด้านในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบและพื้นที่บริเวณข้างเคียง

7) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

โครงการตอบสนองนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการกระจายรายได้ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัวโดยสร้างการมีงานทำควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพในด้านอื่น ๆ ตลอดจนพัฒนาสภาพแวดล้อมและการจัดสวัสดิการให้แก่ครอบครัวที่ขาดความมั่นคงทั้งในเหตุการณ์เฉพาะหน้าและระยะยาวตลอดจนเป็นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการละทิ้งท้องถื่นเพื่อไปขายแรงงานและไปประกอบอาชีพอันไม่พึงประสงค์ อันเนื่องมาจากภัยแล้งหรืออื่น ๆ

8) โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชนบท

โครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ให้ดำเนินโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโดยการจัดสรรเงินช่วยเหลือในรูปการสงเคราะห์เงินเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ฯ เป็นผู้พิจารณากลั่นกรองคนชราที่มีฐานะยากจน ถูกทอดทิ้ง ขาดผู้ดูแลให้สิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพ โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือน ๆ ละ 200 บาท จนกว่าจะถึงแก่กรรม

9) โครงการครอบครัวมั่นคง

นโยบายของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ให้มีการประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานทุกหน่วยในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชากรภายใต้เงื่อนไขความเหมาะสมของประชากรในท้องถิ่นและครบวงจรในการแก้ไขปัญหาโดยส่งเสริมการมีงานทำ รายได้ของผู้ใช้แรงงานและสวัสดิการของแรงงาน รวมถึงผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ให้มีอาชีพและมีรายได้พอเพียงในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้และมุ่งเน้นให้ทุกคนรู้จักคิด รู้จักรับผิดชอบ และรู้จักแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว โดยมีหน่วยงานของราชการให้ความช่วยเหลือตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และในปี 2538 ได้ดำเนินงานโครงการนำร่องที่ตำบลแม่เปา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

4. สำนักงานประกันสังคม

1. อำนาจหน้าที่

1) ให้หลักประกันและคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย อันเนื่องมาจากการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนเงินทดแทน

2) ให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน รวมถึงการคลอดบุตร ชราภาพ สงเคราะห์บุตร และว่างงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

3) ดำเนินการให้ลูกจ้าง หรือผู้ประกันตนที่พิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสามารถกลับเข้าทำงาน หรือสามารถประกอบอาชีพได้ตามความเหมาะสมรวมทั้งกิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

2. ภารกิจเร่งด่วน

1) ขยายการให้บริการลงสู่พื้นที่

- จัดตั้งสำนักงานประกันสังคมสาขาเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค โดยเฉพาะในจังหวัดใหญ่ และในพื้นที่ที่มีลูกจ้างผู้ประกันตนจำนวนมาก

- จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาค

2) เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์

- จัดให้ผู้ประกันตนเลือกสถานพยาบาลด้วยตนเองทั่วประเทศ

- ตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคม

- ปรับปรุงอัตราเหมาจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้เหมาะสม

- จัดหน่วยบริการประกันสังคมเคลื่อนที่พร้อมบริการทางการแพทย์ไปให้บริการแก่ลูกจ้างผู้ประกันตนในสถานประกอบการและพื้นที่ที่มีลูกจ้างผู้ประกันตนจำนวนมาก.

3) ปรับปรุงระบบสารสนเทศ

- จัดทำแผนหลักด้านระบบสารสนเทศ

- ออกแบบพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ในจังหวัดขนาดกลาง

- พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้สามารถบริการด้านการรับประโยชน์ทดแทนได้ทั่วประเทศ

4) ขยายความคุ้มครอง

- ศึกษาวิเคราะห์กำหนดแนวทางการขยายความคุ้มครองกรณีชราภาพ และ สงเคราะห์บุตร ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในปี 2541

5) ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

- ให้มีการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่สู่สถานประกอบการ
- เร่งผลิตสื่อประชาสัมพันธ์งานประกันสังคมทุกรูปแบบ

5. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1. อำนาจหน้าที่

1) ศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาด้านหลักสูตรการพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาอุปกรณ์ ช่วยฝึกการกำหนดมาตรฐานวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการฝึก ตลอดจนพัฒนารูปแบบและวิธีการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน

2) ศึกษา พัฒนารูปแบบ และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้แก่สตรีและเด็ก ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานการฝึกอาชีพและศูนย์ข้อมูลการฝึกอาชีพสตรี และเด็ก

3) กำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน ควบคุมการทดสอบและทำการทดสอบฝีมือแรงงาน

4) พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ และวิธีการด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดทำ และประสานการปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้ง เร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด

5) ศึกษา วิจัย พัฒนาระบบการฝึกอบรมบุคลากรการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ทันกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนา บุคลากรฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน และด้านการพัฒนาทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

6) ฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้แก่ประชาชนวัยทำงาน เพื่อเตรียมทำงานและพัฒนาฝีมือ แรงงานให้มีระดับสูงขึ้น

7) ดำเนินการและประสานงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานในส่วนภูมิภาค

2. ภารกิจเร่งด่วน

1) การเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้กำหนดแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยการปรับปรุงแบบการบริหารและการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตรอุปกรณ์และบุคลากร การขยายหน่วยงานการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และการติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนพัฒนาฝีมือแรงงาน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2538-2539 และ 2540-2544

2) การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน

การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนเงินกู้ระยะสั้นหรือคูปองการศึกษาเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานโดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการให้การฝึกอบรมแก่กำลังแรงงานใหม่ที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานที่อยู่ในระบบการจ้างงาน แรงงานถูกปลดออก หรือเลิกจ้าง ให้สามารถยกระดับคุณภาพ ทักษะและฝีมือแรงงาน หรือพัฒนาความรู้ ความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยผ่านระบบการฝึกอบรมและพัฒนา ฝีมือแรงงานจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานของภาครัฐบาลและภาคเอกชน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2537 เห็นชอบในหลักการให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงมีคำสั่งที่ 230/2537 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2537 แต่งตั้งคณะทำงานกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งคณะทำงานได้ทำการศึกษา ยกร่างรูปแบบการบริหารกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณาร่างระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่าด้วยกองทุนเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน และเตรียมแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน

3) การฝึกอาชีพเด็ก

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 เห็นชอบในหลักการโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานเด็ก (ในสวนภูมิภาค) และโครงการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กในสถานประกอบการตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ

ขณะนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ประสานกับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและกรมประชาสัมพันธ์ในการจัดฝึกอาชีพให้แก่เด็กผู้ขาดโอกาสทางสังคมซึ่งมีอายุ 13-15 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีระยะเวลาการฝึก 3 ปี โดยจัดฝึกในสาขาอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ การให้บริการในปั้มน้ำมัน คอมพิวเตอร์ ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม ฯลฯ

นอกจากนี้มีการให้ความรู้เสริมในด้านต่าง ๆ เช่น กฎหมายแรงงาน ระเบียบวินัย และความปลอดภัยในการทำงาน ฯลฯ รวมทั้งประสานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจัดสอนวิชาสายสามัญให้แก่เด็กผู้ขาดโอกาสเหล่านี้ด้วย

4) การฝึกอาชีพคนพิการ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ประสานกับกรมประชาสงเคราะห์ในการขยายบริการด้านการฝึกอาชีพให้คนพิการ ตามโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพและการจ้างงานแก่คนพิการ ซึ่งคณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2537

ขณะนี้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจำนวน 9 แห่งทั่วประเทศได้เปิดบริการฝึกอาชีพแก่คนพิการแล้วในหลักสูตรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม นอกจากนี้กรมกำลังเร่งปรับปรุงหลักสูตร อุปกรณ์ และสถานที่ เพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการได้เข้ารับการฝึกอาชีพร่วมกับผู้เข้ารับการฝึกทั่วไปได้มากยิ่งขึ้น

5) การจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีโครงการจะปรับปรุงและยกฐานะสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดสงขลา ขึ้นเป็นสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ เพื่อดำเนินความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย แลกเปลี่ยนข้อสนเทศด้านความต้องการของตลาดแรงงาน และผลิตแรงงานรองรับโครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2538-2544

ขณะนี้คณะผู้แทนไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียอยู่ระหว่างการหารือในรายละเอียดของการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ การสำรวจความต้องการแรงงาน แนวทางการลงทุน แนวทางการดำเนินงาน และแนวทางการประสานการพัฒนาฝีมือแรงงานใน 3 ประเทศ

6) การสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานเอกชน

การสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานเอกชนเป็นมาตรการส่งเสริมประการหนึ่งของนโยบายสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาซึ่งเสนอโดยกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 มาตรการดังกล่าวมีหลักการเพื่อเร่งรัดพัฒนาฝีมือแรงงานในภาคการผลิตและบริการของประเทศโดยการสนับสนุนภาคเอกชนให้มีบทบาทในการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และส่งคนงานไปศึกษาและฝึกอบรม โดยการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรเป็นสิ่งจูงใจ

สำหรับการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัตินั้น ตามมติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสนับสนุนการจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นแล้วตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สช 439/2538 ลงวันที่ 26 เมษายน 2538 และจากการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ มีความเห็นให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน

ขณะนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงแรงงานฯ ได้ยกร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพเอกชนเรียบร้อยแล้ว

7) การเตรียมการเพื่อรองรับการบังคับใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2538 เป็นต้นไป มีหลักการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานฝึกอาชีพภาคเอกชนและสถานประกอบการที่จัดให้มีการฝึกอาชีพจัดหลักสูตรและดำเนินการฝึกอาชีพให้มีมาตรฐาน รวมทั้งเพื่อให้มีการร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการซึ่งจะเป็นการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและอุตสาหกรรมเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ขณะนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำลังดำเนินการร่างกฎหมายลูกบทที่ออกตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้เพื่อสามารถดำเนินการส่งเสริมการฝึกอาชีพให้เกิดประโยชน์และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. อย่างแท้จริง

8) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้เร่งดำเนินการพัฒนาและจัดวางระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยจะนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานของกรมทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคเพื่อให้ระบบข้อมูลทุก ๆ ด้านของกรม มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัยและมีมาตรฐานเดียวกัน สามารถสนับสนุนการบริหารงานและการให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำโปรแกรมระบบข้อมูลทดลองและปรับปรุงรายละเอียดการใช้งาน ซึ่งคาดว่าจะสามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบในปีงบประมาณ 2539

นอกจากนี้กรมยังมีโครงการเครือข่ายสารสนเทศการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์ในการประสานเครือข่ายระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการวางแผนการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานขณะนี้กรมกำลังศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดวางระบบข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศดังกล่าว มีระยะเวลาดำเนินการตามโครงการ ปี 2539-2544